

LA TRALLA

Surt el divendres

Canuda, 15, pral

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

¿Hem de riure?

Fa quatre mesos que tres companys de redacció son lluny de nosaltres; un, empresonat; els altres dos, expatriats...

Fa quatre mesos també qu'altres estimats companys sofreixen presó un, allunyament de la Patria els altres.

¿Podém, devém riure?

Mentres no poguém abraçar en ple ayres á n' En Riu y á n' En Folch; en tant no sapiguém que poden retornar á llurs families En Puig de Franch, l' Uristrell, En Llamusi, En Piñol, En Manén, for-sós ens será mostrar á nostres llegidors el dol que cobreix nostres cors que bateguen solzament al impuls del desitj de la Llibertat dels homes y dels Pobles.

Catalunya, la amorosa Mare dels que per Ella son empresonats, dels que per Ella han tingut de deixar íntimes afec-cions; Catalunya, la dolsa terra que sab—com cap d'altra del mon—agermanar als homes de tots pensars dessota de son mantell de bondat, plora més que nosal-tres encare...

¿Podém, devém riure, devant la deso-lació de la Mare?...

LA REDACCIÓ

La República y la Nació

LA TRALLA al reapareixer després de una temporada de repós no ha perdut en res sa personalitat. Els mateixos compo-sants la formen, els mateixos ideals la animan, les mateixes conviccions serán defensades.

Fem aquestes declaracions clara y con-cretament porque aixís com som partida-ris de tota evolució progressiva, som ene-michs de reformes en les conviccions per-que demostren una feblesa que no sentím. Som nacionalistes y volém llibertat avans que tot pera la Patria. Com á ay-mants de la llibertat volém pera 'ls ho-mes el regoneixement de tots els seus drets com á individus socials. Heus aquí el nostre programa que es sempre el de la Unió Catalanista, y heus aquí la nos-tra significació especial, pero sempre en armonía ab tots aquells agrupaments y individus que treballen per Catalunya sían les que 's vulguen les seves particu-lars conviccions en lo que 's refereixi á formes de govern, religions, ó organisa-cions socials.

Som nacionalistes y volém fer Nació, es á dir reorganisar el poble pera que pugui adquirir ensemble aquest dictat. Y com que som nacionalistes per amor á la llibertat, pera tots y pera tot, desde l'home, en la persecució de ses finalitats honrades, en el si de la familia, en el compliment de sos devers y en la exerció

—Home ja ho veus, mentres he estat fora uns quants amichs han comensat aixó, que diu que ho feyen pera casa.

—Y que no penses acabarho?

—Home, no. De primer no sabia ahont posarho, y ademés, potser faré quelcóm que vagi mellor.

de sos drets, fins á tot el poble en les sa-grades missions de son regiment.

Entenem que tots els fills d'un poble, d'una nació, tenen el dever de treballar pel seu poble. Aquest dever al devenir un

fet, torna en nacionalistes á tots els indi-viduos d'aquella societat nacional, y quan la Nació ha conquerit llibertat, lla-vores es, y es solament á un ser que un pot vestirlo ab gorra roja ó ab corona d'or

Es innegable que entre 'ls catalanistes hi abunden els republicans y hi son en majoría. Sembla donchs que 'l Catalanis-me hauría de declararse republicá. Res més lluny de la veritat.

Jo, per exemple, detesto de tot cor el règim monàrquic i el meu esperit, aymant de llibertats y drets que encare no hem assolit, repugna fonament de la forma monàrquica. Però jo, que estimo la llibertat fins a una molt ample expressió, reconech y respecto 'l dret d'existència d'esperits, no tan aymants de la llibertat com el meu, que 's trobin bé sots el manament d'un home qui regna per dret d'herència.

Si aquests esperits estimen a la Patria y la volen lliure com jo l'hi vuy, m'allargarán la ma y jo l'estrenyaré ab efecte y auirém de costat a treballar per ella, y es segur que ell hi vindrá també content al meu costat perque abdos anirém ab un nacionalista.

He dit que tots tením dever de treballar pera la Patria, y aquest mot tots, vol dir suma d'homes y suma d'homes no vol dir ni voldrá dir may suma de republicans ó de monàrquichs. Aixó vol dir que tots els homes, segons la llei de la naturalesa inspiradora dels nostres ideals, han de devenir nacionalistes de la seva nació, fins que 'l triomf de la vera llibertat, tot enderrocant les tiranies dels pobles petits pro naturals, fassi inútil la existència de nacionalistes. Y quan aixó arribi potser els pobles haurán sabut trobar un sistema de govern que no posi la llibertat individual a les mans d'una majoria parlamentaria, perill que existeix tan en la forma monàrquica com en la forma republicana.

Els catalanistes que 's volen declarar republicans han d'esserne d'acció. En el sí de les seves Associacions no s'hi podrà admetre al catalanista que no sia republicà. Fassintho com vulguin. Nosaltres som dels que volém admetre a tothom sia com vulgui. Als homes solament els medim y els apreciem en lo honorat, en lo sincer, en lo noble, en lo consensut.

Que sian disposats a sofrir per la Patria y trobarán oberts els nostres brassos. Ab ells farém Nació. Ab els altres farém República. Lo primer es absolut, lo segon es relatiu. Lo primer vol dir quelcom de gran que te arrels en les entranyes de la terra y en la sang y en l'ànima dels homes. Lo segon es una hetxura del pensament.

Y encare no 'l vuy mirar aquest moviment, que s'endavina, en lo que pugui tenir de rastrer y humiliant. En algun cas, en alguna gran ocasió susceptible de devenir, se comprenen moviments d'aquesta naturalesa que venen a ser en política lo que es en la guerra la estratègia. Però en el moment actual que tots els agrupaments polítics de Catalunya han donat rahó al Catalanisme en quant afirma la unió de tots els catalans sense distinció; justament are que ningú pot desmentir la possibilitat d'una acció comú de tot el poble català en defensa dels seus drets, are es que 's voldrá enxiquir l'augusta grandesa del Nacionalisme ab postissos de forma política?

Pera arribar aquí no 'ls calia esperar tant temps. El partit federal de Catalunya els té les portes obertes. Y mentres els partits tenen obertes les portes als individus, el Nacionalisme les te obertes als agrupaments. Senyal donchs de que aquestes son més amples. Vingan donchs ab nosaltres els que vulguin espai. Que reculin cap als vells partits els que tenen por del bandeix sanitos dels aires de la vera llibertat!

J. M. FOLCH Y TORRES

!!Cinch mesos!!

Era a primers de Desembre, y allí a les cinch de la tarde en un vagó de tercera, per no trovarne de quarta, s'inquibia ab cert cuidado la redacció de LA TRALLA, y al cap de poca estoneta el tren frenétich xiulava, ab xiulets que no sabiem a qui dimoni obsequiaven, perque a n' allí no s'hi veyan ni en Romanones ni en Maura. ¿Que ahont anavem? no vulguin sapiguerho tot encare; ja bastará que s'enterin que fugiem, que marxavem a cercar paissos lliures disfrutant de les ventatjes que ab la llibertat obtenen les nacions civilisades, que no hi haguessin *modelos ni enxarolats*, ni mordasses, no més que pera 'ls trampistes els timadors y 'ls canalles. Y are no 's pensin que anessim cap a la terra de Xauxa, que aquesta terra *señores* la coneixem un xich massa. ¿Sistema de mantenirnos? Jo cantava l'*Africana*, en *Fibló* tocava l'orga, y 'ls demés acompanyaven ab tal sentiment, que tota la gent del país plorava. Després el *Gnom* que no pesa més que tres lliures escasses, pujava al cim de l'esquena de cualsevol de nosaltres y explicava a tot el poble els *sucesos* y desgracies que venien repetintse pel país que abandonavem y era tanta l'estranyesa que tot alló despertava, que al últim un empresari que debía ser molt plaga va seguirnos varis dies per firmar una contracta d'ensenyar la nostra fila colocats dintre una gabia. Ja veuen si sorprenia la relació de nosaltres, y es que per aquells paissos no's veuen timos ni trampes y's veu respecte y cultura, y's troba la tolerancia per tota mena d'idees, siguin rojes, siguin blanques. ¡Y que n'hem vistes de coses ab aquest temps de voltaria! Hem vist el cas de Courrieres, ahont la gent proletaria deixá sa vida preciosa per la cobdicia malvada dels capitals que s'engraixen assassinant a una classe, y l'erupció del Vessubi semblant dolor y desgracia, y l'horrorós terratrémol que a California enrunava, y aquí hem vist lo de sempre: la classe obrera parada sense ovirarse cap medi, sense que'ls homes que manen donguin un pas per resoldre aquesta crisi que'ns mata. En fi, tot pàgines tristes, ¡y quins cinch mesos més lladres! Si fins aquí a Barcelona hi havia qui suposava que tindriem terratrémols y no sé quines desgracies, pero per sort els que ho deyen aquet camí l'han errada. Aquí hem tingut al ministre, que duya l'intenció santa d'alsarnos... les garanties sino feyem mala cara. Y després de sentir En Forgas y menjar cent caixalades, y saber qu'En Lerroux sembla que 'ns estima com un pare, perque ha afliixat ab carinyo del escullit que avuy gasta, vinticinch pessetes justes sense cap de sevillana, decideix clavar pels nassos el decret de la aixecada.

Y are punt, qu'es necessari que justifiui ab veu alta, l'entusiasm y l'alegría que sentim els de LA TRALLA, al trobarnos que als cinch mesos de mutisme y de viatge, inaugurém la *reprise* de la nostra honrada tasca, ¡fruiet el goig que desperta la germanor catalana!

PEP DE LA TRALLA

Als nostres llegidors

Al apareixer de nou, després d'una suspensió d'alguns mesos, figúrinse si 'n tenim de coses per dilshi, nosaltres que ompliem senmanalment de lletra menuda y atapahida les quatre cares de LA TRALLA y encare'ns quedava un munt d'originals que espan-tava! Y aixó, que casi bé may haviem atravesat una *época* tant feconda pera'ls periodistes y d'hont tant y tant bo podiem treurer els autonomistes en defensa de les nostres idees; pro l'home proposa y 'l Govern disposa.

Diuen que darrera del treball ve'l descans y que darrera de les penes, la felicitat. Quelcom aixís podriem dir nosaltres que portavem dol en l'ànima pels successos ocorreguts darrerament, al sentir la joia inmensa de veure com el veritable poble, devant del Tribunal absolía una darrera l'altra les causes que's seguien contra nostre amich En Marcel Riu.

Aixó deu significar alguna cosa per nosaltres quan el fiscal no s'hi avingué may y demaná per cada absolució revisió per nou jurat, que sigui dit en honor a la veritat, li era concedida ab veritable unanimitat pels senyors magistrats que composaven el Tribunal. Aixó també deu significar alguna cosa per nosaltres.

Y nosaltres que no cal dir com hi assistiem a les vistes de l'Audiencia nos era un veritable consol contemplar aquella munió de treballadors que al passar nostre company sentien humitejárselhi els ulls y ab respecte se treyen la gorra. Aixó també deu ser alguna cosa per nosaltres ¿veritat?

Y'ls que no podien vencer les mils dificultats que'ns oposaven pera poguer entrar en la Sala, se quedaven en el pati, en aquell pati que tanca tants recorts venerats pels nacionalistes, fins que sortien els afortunats que eren interrogats ab afany sobre'ls incidents de la vista.

Y veritablement era una gran satisfacció el poguer penetrar en aquelles sales, ahont la oratoria dels eminents lletrats Gubern, Hurtado y Sansalvador, esvahia aquell ambient fals y portava en l'ànima del poble que havia de jutjar el convenciment de lo bo y lo dolent, de lo fals y de lo real, de lo que es acusable y de lo que havia d'esser respectat y les figures dels nostres amichs esdevenien hermosament acusadores boy entonant himnes a la Llibertat y a la Justicia. Certament que'ls que tinguerem la sort de sentir els brillantíssims informes dels esmentats amichs, servarem per llarch temps en nostres cors les belles manifesta-

cions que eixiren de llurs llavis, plenes de Llógica y de Rahó, remerciántlosi coralment el seu concurs valiosíssim en pró de LA TRALLA, aixís com igualment remerciém de tot cor als altres amichs que s'han ofert desinteressadament, entre 'ls quals ab goig hi figura 'l lletrat Sr. Vallés y Ribot.

Més com vos dihem, no está pas resolt aquest problema.

El Ministeri fiscal després de tenir la revisió y aquesta esser igualment favorable al nostre amich enviá la causa al Tribunal Suprém. Y mentrestant el nostre amich geu a la presó.

Al centre, donchs, hem tingut de cercar igualment lletrat que's volgués encarregar de la defensa de nostre company, y mercés als bons amichs Hurtado y Salvatella que, junt ab altres digníssims lletrats, aymants de la nostra terra, s'han posat a les nostres ordres, hem tingut la gran satisfacció de que 'l notable escriptor y distingit lletrat En Manel Rovira y Serra s'hagi ofert desinteressadament a pujar la causa de LA TRALLA al Tribunal Suprém.

No cal dir si 'l nostre agraument envers tots aquestos senyors es profundíssim. Igualment nostre agraument el fem extensiu als senyors que formaven el Jurat de les tres causes per l'acte de justicia que han realisat.

Per tot grans mercés a tots.

PRESOS POLÍTICHES

Nostre company En Marcel Riu siguié portat un dissapte en el cotxe celular cap a l'audiencia ahont devia celebrarse un'altra vista que fou sospesa per malaltia del advocat defensor, nostre volgut amich l'Antoni Sansalvador.

Era la quarta vegada que hi anava ab idéntich motiu (la primera encare no era prés, y, per lo tant, hi va anar en *pessetero*) dins del cotxe celular; però aqueixa hi va anar *acompanyat* d'un altre prés, tant *acompanyat* que ab aquell fou lligat.

Es lo qu'ell deya, En Riu:

—Al menys, les altres vegades hi anava ab *les esposas*, que sempre es preferible a fer *brasset* (?) ab un home...!

En Puig de Franch, de *El Poble Catalá* segueix, aixís mateix, a la presó.

Abdós gosen d'excellent salut y reben diariament y, sobre tot, els dies de festa, bones mostres de simpatia de multitud d'homes y senyoretas de totes les classes socials, polítiques y religioses barcelonines y de moltes poblacions de Catalunya.

La Reixa cuyda de que siguin atesos tots els desitjos dels presos quin agraument envers ella y visitants ens complau fer públich.

El dia de Pasqua, En Riu y En Puig varen menjar *mona*; una *mona* de les més sabroses que'ls fou regalada pels assiduus visitants de la presó.

Solidaritat Catalana

LA TRALLA se sent gojosa, avuy més que may, d'esser periodich adherit á la Unió Catalanista; y s'en sent també molt de portar dessota del seu títol, l'acort de la Assamblea de Barcelona:

«Essent nacionalista la acció que dintre 'l nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de contribuirhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en matèries religioses, polítiques y socials.»

¿Qué, sinó aixó, es lo que fan els Catalans de totes idees polítiques, religioses y socials que s'han aplegat pera demostrar la unió de tots devant del enemic Centralisme?

La Unió Catalanista predicava aquesta Solidaritat; avuy sembla que existeix.

¡Visca la Unió Catalanista!

Per haver aparegut aquest periodich quan ja gayrebé tothom s'ha inscrit á les llistes de subscripció obertes á tots els periodichs y Entitats, creyém que la llista que nosaltres poguessim fer no donaria 'l resultat que seria de desitjar.

Ab tot, pera contribuir en nostra modestíssima esfera d'acció, LA TRALLA s'apunta per

24'95 pessetes

(nosaltres no podem arribar á les 25 pessetes com En Lerroux)

y si vénen subscripcions les admetrém mitjantsant no 's posin lemes ó noms de més de tres mots. Els que volguessin escriure una historia ó un *discurso entero* tindran de pagar per cada paraula que passi de tres, tant com hajin pagat per les tres primeres.

Caramelles

N'hem de parlar de la típica festa de la vigília de Pasqua; pero havém de ferho cenyintnos á lo més hermós d'ella, á lo que més va cridar la atenció en tot Barcelona. el *Chor Infantil Mossén Cinto* compost de la Secció choral de la Escola Catalana Mossén Cinto, de noys, que en part coneixen els llegidors de LA TRALLA, y una secció de noyes, de rescent fundació. Y dihéu que en part coneixen perque 'l nombre d'alumnes de la Escola que porta 'l nom del il·lustre Catalá Verdaguer ha augmentat fins á 52, de 30, qu'eren l'any passat

La Secció de noyes la formen unes 22. —per are—mares Catalanes del demá, y algunes del demá passat, ja que avuy sols son *Patufetes* de 4 y 5 anys.

¿Preguntéu si canten com rossinyols?

—Millor que rossinyols ho fan, molt millor perque tenen un Mestre, carregat de paciència y de saber, plé de bona intenció y de modestia y desinterés.

Millor que rossinyols, perque escriuen pera ells ratlles curtes y solfes. En Lluís Via, En Jaume Martí, la Carme Karr y la Antonia Sancristófol y 'l mateix Mestre, En Francisco Crusells.

Millor que rossinyols, perque pera saltar de branca en branca utilisen els carruatges de La Catalana espléndidament il·luminats.

Y encare millor que rossinyols, perque veuen baixar de les escales ó dels balcons, bens de Pasqua que surten de ca'l Utrillo, de ca'n Mas Bagá, de la benemérita Unió Catalanista, del benemérit Orfeó Catalá, *digne competidor* —aquest darrer— del *Chor Infantil Mossén Cinto*; y cunills y butifarres y carmetlos de ca'n P. Sansalvador; y bitllets de banch y duros de ca'n

Pomar, de ca'n Cabot, de ca'n Botey, de ca'l Dr. Lleó y Morera quina estrena de la hermosa casa nova celebraven, de ca'n Gaspar Brunet, de ca'l Dr. Roca y Ballvé, de ca'n Calvet (Succ. de Pere Martre), de ca'l Antoni Brunet, de ca'n Joseph Rovira, de ca'l Dr. Falp, de ca'l Alandí, de ca'n Ll. Mata y Pons, de ca'l Arthur Mas, de ca'n Pere R. Garriga, del Centre Autonomista de Dependents, de ca'n Ferrán de Sagarra, de ca'n Joan Mas Bagá, del Foment Autonomista Catalá, y dels particulars aplegats pels carrers y les Entitats tots els quals admiraren la bella presentació, l'ordre, l'afinació, el respecte que tenien y la respectuositat qu'inspiraven aquells setanta y tants catalanets y catalanetes.

¿No 'ls vareu sentir?

Pitjor per vosaltres; perque vos dich que la música era bonica, y que bonica era la lletra.

De la primera, no vos en faré coneixeres; de la lletra, sí; vejeu:

D'En Lluís Via:

*La Pascua ha llegado
De amores llena
las flores ha abierto
riendo la aurora;
la noche se acaba
el Oriente luce colorado
¡Oh que ventura!
¡Oh día lleno de gozo!*

*Saltando llegamos
á una ventanita
tan pronto á ella llamamos
sale un pajarito;
pajarito ven
páganos la canción.
El Pájaro es la niña
que nos llena la cestilla*

¿Veritat qu' es tendre y hermós aixó?

Donchs, figureuvs si n'ha de ser d'hermós y tendre l'original; perque lo transcrit es una traducció exigida pel Govern Civil pera enterarse de que no era pecaminós lo que cantaven.

¿El cop d'efecte?

En l'adjunt gravat hi veureu una petita mostra de lo qu' es.

Y 'l gravat, sols es com la traducció avans dita.

¿L'original era hermós!

El *Chor Infantil Mossén Cinto* remerciava 'ls obsequis que se li feyen.

Els obsequiants, remerciaven les cantades als petits Choristes. Catalunya, á tots vos agraeix lo que tots plegats feu, l'un pels altres.

Y are, permeteu que fem notar als que deyen si eren noys y noyes pobres, si eren noyes y noys rics:

A la Escola Catalana Mossén Cinto, y al *Chor Infantil Mossén Cinto*, no hi ha pobres ni rics. Els alumnes son solzament alumnes y deixen de perteneixer á families menesteroses ó potentades pel sol fet de ser alumnes d'aquella Escola y d'aquell *Chor*.

Tots s'estimen com á Catalans que son.

¿Si vegessiu quan á la Escola s'han barrallat per petiteses de la etat, com el Director els fa abraçarse y ab quina senzilla fan les paus y 's besen el fil del burges y 'l del proletari...!

K. TA. LA

¿Civilisació!

Tot el mon civilisat ha estat reunit á Algecires. Els diplomátichs més hábils, més serens y els que concreten ab més intensitat l'esperit de llurs Estats, s'han reunit á la vila blanca, tranquila y riallera d'Algecires, pera parlar del Marroch, d'aquest Estat que sembla no pot passarse sense tutors que 'l guin, l'aconsellin y l'amparin; d'aquest Estat que després d'haver portat en sos bons temps la civili-

sació al Mitjdía d'Europa, s'ha quedat en la menor edat, en una menor edat que no ha d'acabarse may... perque 'ls tutors no ho volen.

Els caritatius Estats Europeus, fan el sacrifici de preocuparse dels moros. ¡Pobrets, si no fossin les nacions fortes que 'ls protegeixen! ¡Pobrets, diém nosaltres, si no fos que totes les nacions els cobdicien! Aixó es tot. Tota aquesta civilisació que les potencies volen portar al Marroch, no es més que cobdicia y sols cobdicia, y l'un per l'altre, el Marroch se queda tal com es, sino hi pert en llibertat. Per aixó els que concreten la voluntat de les potencies mundials, se preocupan de l'introducció d'armes al Imperi, y ab l'escusa del contrabando acorden posar fiscals estrangers que vigilin la frontera Marroquina, y s'aproven tots els capitols de la proposició referent á n'aquest projecte, sense discussió; per aixó are s'está discutint el capital dels impostos y 's vol posar á n'aquell Imperi á l'altura dels vells europeus, en aquest ram, en el de treure 'ls diners del ciutadà; ¡com si els pobres moros no n'haguessin de pagar prous d'impostos! Ne paguen al quefe de la kábila, á n'aquest reyetó qu' es l'únich que gosa á posarse enfront del Emperador, al Roghi, (que sempre n'hi ha un ó altre de Roghi en aquella terra) y per últim al Estat. Pero les Potencies, que ab aixó dels impostos ne son mestres, ja trobaran noves fonts d'ingressos.

Els diplomátichs no han dessentit encare en el seu criteri, pro ja vindrá; ja vindrá quan *desinteressadament* tractin dels ports, aranzels, duanes, emprestits, obres, etc. allavors veurém als diplomátichs solemnement, finament, fredament, apuntalar-se en sos tretze y no cedir. Es un desinterés gran el de les potencies; no més pensen ab el benestar del Marroch y per ell están disposades á batres y tot. ¿Hi arribarán? Es lo que ningú sab; però tothom se prepara. Y el Soldá ho veu y fa 'l moro; fa la resistencia passiva, procediment en el qu'hi te la má trençada y que tants bons resultats li ha donat sempre.

Y ningú parla del poble moro, del que es el veritable Estat, del que 'l sosté, el forma y li dona vida. ¡Son moros! y per aixó necessiten tutela. Al únich que 's permet pensar es al Soldá y encare ha de pensar ab el cervell dels altres. Y mentrestant del poble ningú se'n preocupa. Una rassa tant noble y que porta la sanch de sabis eminents y influyents civilisadors, no convé que 's despertí del somni de deu sigles. Ja está bé á mercés dels quefes de kábila. ¡Son moros!

Y mentrestant en tota la costa sur de la porta Mediterránea y en bon tros del Occéa no hi ha ningú que pensi... ¡Oh civilisació que has fet á tots els homes iguals!

FUETADES

Al tancar aquesta edició encare no s'ha rebut cap avís del Ajuntament contestant á la instancia que, á son temps, presentá LA TRALLA pera que 's substituís el nom de la Plaza Palacio pel de Plassa de la República Cubana.

EL HIMNO Á LA BANDERA

Pensém concorre á n'aquest Certamen.

Segons noticies, En Lacandro ha sigut traslladat á Saragosa, no saben si en virtut d'ascens ó de descens.

Si resulta cert, fins estém disposats á demanar als que l'han ascendit que 'l fassin quedar.

Quédate cuanmigo

Querido Lerrú

Quédate: ¿qué haria

LA TRALLA sin tú?

En Romanones ha estudiat tres dies.

¿S'acosten exámens y estudia tres dies no més?

Carabassa segura.

L'ex-ministre de instrucció pública no 'ns va consultar.

Y es llástima; perque li hauriem dit que més val que se'n fassi de privada, d'instrucció.

Que bé prou que se'n necessita.

El nostre ex-volgut Manantiales ens va agafar tota una edició de LA TRALLA, no més pel altruisme de fer guanyar sis ratlles á un *mozo de cuerda* que va portar els paquets al Govern Civil.

Y després, va fer comptar tots els números y va posar un centinella de vista pera que ningú pogués fer el paquet.

No es mal sastre 'l que coneix el panyo.

Per cert que n'estém ressentits d'En Manantiales.

¿Tantes TRALLS qu' ens havia fet vendre!

¿Y no havernos avisat que se'n anava, pera poguerli donar mercés!

La anormalitat constitucional ha desaparegut ab l'aixecament de la suspensió de les garanties.

¿Quina llástima!

Are que ja ens hi haviem acostumat.

La sort que no deurá durar gayre....

La policia d'El Liberal resulta que casi té tant bon nas, com lo del Govern.

El divendres á la nit va descobrir, y aixís ho publicava en el número corresponent, que el setmanari *¡u-Cull!* portaria un gravat, en el que 'l popular *nano* anava de brasset ab el Comte de Romanones y el Duch de Bivona.

Y efectivament. No hi havia tal gravat.

En nom propi y del company Marcel Riu doném desd'aquest lloch les més corals mercés á «La Reixa», (Comissió benéfica de la «Unió Catalanista» per les atencions y auxilis que ha prodigat y prodiga al nostre amich perseguit per la justicia centralista.

En Romanones al donar compte del seu viatge á Catalunya, va dir que tornava molt satisfet de Tarragona y Reus y que en aquestes poblacions havien anat á despendir-lo més de 2 000 persones.

Diguin, donchs, que deuen tenir més policia que nosaltres.

No sabem de quins camps ho han tret pero lo certus es que 'ns han dit que un senyor marquès ha ofert augmentar la collecció zoológica del Parch ab una parella rara. Segons nos diuen, aquestos resultan molt cars de mantenir y segurament no procrearán.

Creyéu que l'Ajuntament ho tindrà en compte, puig ja es hora de pensar més ab les persones que no pas ab les besties.

Informació rotativa:

El *Imparcial* deya que pera tres dotzenas de fábriques no cal tenir tants mals de cap ab aixó dels aranzels.

Al cap de poch dies, deya que Canaries tot ho compra á Inglaterra ó á Alemanya; y que per lo tant, no se l'ha de protegir.

¡Home! vuy dir *Imparcial!* ¡No ho veus que si no més tenim tres dotzenas de fábriques per forza 'ls canaris s'han de surtir á fora!

El Liberal en Barcelona deya qu' En Fernández Duro havia conegut el cambi de direcció del vent per medi de la brújula.

La brújula sols senyala 'l Nort, senyor liberal.

Lo que marca la direcció del vent es el cata-viento ó veleta que 'n diuen vostés.

Y á fé que bé ho han de sapiguer vostés que sempre cambien de pensar com á veletas que son.

A la arribada del ministre de la governació hi varen acudir tres regidors lerrouxistes.

Y quan els hi varen tirar en cara son procedir, va respondre En Giner de los Rios qu' ells sols deuen acontentar al jefe.

Vaya, vaya; el jefe del govern? Ciertos son los toros.

Escollate, signor duque escollate un momentino ¿come podremos fazerlo per' afegir acqua al vino?

Perque es el cas qu' are ens hi veurém obligats tot sovint á n' aixó de comprimirse.

Y voldríem ser aconcellats d' una persona de les séves dotes y qu' está á les immediates ordres del ministre del ramo.

Els monárquics de Barcelona també s' han solidaritatat.

S' han ajuntat (en castellá, *ayuntado*) els conservadors-lliberals y 'ls lliberals monárquics.

Els propietaris de cases están d' enhorabona.

Are no més els hi quedarán á deure lloguer d' un pis. Que 's el cinquanta per cent de quedar á deure 'l lloguer de dos pisos.

Sembla que la suspensió ó quiebra d' unes cases comercials d' Andalusia, ha agafat no pocs milions de pessetes á uns quants fabricants Catalans.

Es alló que diuen:

Quién da pan á perro ajeno, pierde el pan y pierde el perro.

Are, Srs. fabricants, que 'ls serveixi de norma.

Ha sigut nomenat Delegat especial de la «Unió Catalanista» á New-York (Estats Units) el ferm catalanista En Manel Serra y March.

La Tribuna cambia de domicili.

La Rambla es poca cosa pera l' important diari.

S' en va al carrer Ample.

Aixó per are, es á dir, interinament; després, se 'n anirà á can Pistras.

Llegim:

El ministro de Gobernación se encuentra algo acatarrado etc.

Y es natural.

Ab una rebuda tan freda com la que se li va fer aquí es que es prou resistent pera no acatarrarse?

En Romanones va prometre que las ja famoses barreres del carrer d' En Balmaes serien tretes.

Vol dir?

Nosaltres no ho creyém.

Lo que deurán treure 'n será la décima part de les barreres perque les altres nou parts ja les ha anat arrencant el poble de mica en mica. Ab aixó ja cal que cuyti donchs si triga gayre lo més probable es que quan vulgui cumplir sa paraula ja no hi sigui á temps ¡per manca de barreres!!

El Poble Catalá ha fet la seva aparició diària desde primer de Maig. Saludém desd' are al nou diari tot desitjant que segueixi les fermes campanyes que vé sostenint senmanalment.

¡Ah! Y qu' aqueixes campanyes no l' obliguin, com are, á tenir el director á dispesa continua á la Presó nova!

***

Ha aparegut El Radical; el seu subtítol es prou agradós pera nosaltres pera que deixém de desitjar llarga vida al senmanari; es periódico autonomista, republicano revolucionario; es á dir, gayrebé tot lo que es LA TRALLA, no més que nosaltres, la autonomia la desitjém pera tots els pobles del món immediatament després de tenirla 'l nostre; que la república la acataríen en certa forma, verament republicana, y que la revolució no la compreném d' homes sino d' idees fins á assolir la universal germanor; després fora revolucions, per inútils.

El Radical porta articles del Isart Bula y d' En Morales Picón ELS DOS PRIMERS VISITANTS DE NOSTRA REDACCIÓ EN PROTESTA DEL SELVATGE ATENTAT DE QUE SIGUÉ VÍCTIMA EL COMPANY LLORENS.

Salut tingueu, radicals, que lo qu' es de feyna no vos en mancará.

L'estimat amich nostre l' Antoni Collaré que tant fermes campanyes ha fet desde El Diluvio, ha passat á dirigir á Sant Sebastiá el nou periódich La Región Vasca.

El sol apellido del nostre amich podria ser motiu d' esperances pera 'ls que desitjém que s' espandeixin els ideals d' autonomia y llibertat.

Aixís com de qualsevulga Moret ó Romanones pseudo autonomistes sempre 's pot dir alló de: *qué sab el gat de fer culleres?* no 's podrà dir lo mateix d' un cullerer, que no es gat, per cert.

La Región Vasca envescará adeptes en quina busca va y farà caure en basca als centralistes.

¡Que visqui, que busqui, qu' envescui y dongui basca En Collaré y La Región Vasca!

Deyen els diaris del dimars que, 'l dia avans, la gitana Leonor havia sigut detinguda per suposada estafa de 100 pessetes.

Precisament la tal gitana era portada al Govern Civil al mateix temps que nosaltres hi anavem pera presentar els documents pera la reparació de LA TRALLA.

A la suposada estafadora la portaven dos municipals sense cap precaució.

Y déyem nosaltres:

A una gitana detinguda per estafa la porten sense lligar.

Y á n' En Riu, amarradet, ben amarradet ..

Cosí va il mondo

Diu en Giner de los Rios. tot descordantse l' hermillia:

He concurrido á un banquete de personas distingidas;

hi havia 'l governador,

hi prengué part un ministre, y un alcalde de real ordre.

¡Quin' honra per' la familia!!

Y diuen que deya En Rios mentres s' anava atipant: no hi ha cosa més sabrosa que l' ARRÓS MINISTERIAL.

Ha tornat á apareixer ¡Cu-Cul!

Sembla que 'l primer número 's va vendre per dotzenes de milers.

¡Qué deu dirne aquell magistrat qu' assegurava que solo lo leian cuatro desequilibrados?

***

El primer de Maig.
Ja ha passat; per aixó no fém comentaris á la Festa que respectém y que voldríem que, llevat dels diumenges, sigués la única festa del any.

VIC. y ME.

▲▲▲▲▲

El Chor Infantil Mossén Cinto á Vilassar de Dalt

La celebració de la sortida de Caramelles tingué lloch el diumenge día 22 Abril La bonica població de Vilassar de Dalt hostatjà als menuts y menudes durant tot el dia que—ni fet expressament—fou espléndit, sobretot comparat ab l' anterior y 'l següent.

A la arribada á Premiá fou rebut el Chor pel bon amich En Genís Piferrer qui en nom dels Srs. Eduart y Pere Calvet, Delfi Pons, Joseph Nadal, Jaume Bonamusa, Lluís Valls, Magí Piferrer y Joan Puig, va posar á disposició dels excursionistes vuyt carruatges en que podien traslladarse á Vilassar de Dalt.

A la entrada d' aqueix poble, les Junes Directives de la Societat La Estrella, de la Associació Verdager, y del Chor La Estrella, se posaren á disposició de la comitiva que va tenir una recepció jamay imaginable per lo grandiosament afectuosa. Tót el poble estava esperant als orfeonistes que ab tot y la juvenesa sentien batre llurs cors d' emocionant agraument.

L' Associació Verdager prestá son hermos local pera 'l dinar que sigué molt ben servit per En Sebastiá Puig.

La Societat La Estrella volgué honrar als petits Choristes cedint son local pera 'l concert que aquells donaren á la tarde.

Encare més; el tartaner En Joseph Sibina, veient lo dolent del temps el dissapte anterior, oferí graciosament transportar á tots els viatgers á meytat de preu.

En resúm: tot Vilassar de Dalt se va esmerar en tenir atencions als que 's consideraven honrats de serhi hostatjats aquell día.

¿Tot Vilassar de Dalt?—Potser nó; els petits d' esperit, els que no comprenen com poden ajuntarse el rich y 'l pobre, aquells potser no hi varen contribuir al bon nom del poble de Vilassar.

Pitjor pera ells que si son richs, encare tenen temps de tornarse pobres; pitjor pera ells, que si son pobres, encare poden fer fortuna.

Y uns y altres, com se 'n penedirán algún día de no haver ajudat á la germanor dels homes!

L' alegría dels Choristes sols sabia traduhirse en xardorosos aplaudiments als honrats vilassanenchs.

Avuy, y sempre més, segueixen y seguirán cridant ab efusió:

¡Visca Vilassar de Dalt!

***

Al retorn, l' Associació Catalanista de Premiá de Mar que ja havia obsequiat als del Chor á la arribada, avans de pujar á Vilassar, omplí sa hermosa sala de públich que escoltà y aplaudí als homes y dones del demá.

L' Associació obsequiá, altra vegada, als choristes ab un refresch.

L' estimat amich En Joseph Fontcuberta va enaltir ab hermoses paraules la tasca del Chor, mostrant son desitj de que torni á visitar la blanca vila de la costa catalana.

En resúm; una festa agradable del tot y un recort perdurable de Vilassar de Dalt y de Premiá de Mar, dels habitants d' abdúes poblacions y, especialment, de les Societats Catalanista Verdager y Obrera La Estrella de la primera y de la Catalanista de la segona, aixís com del bon amich En Genís Piferrer que ab tantt acer organís la excursió.

▲▲▲▲▲

Avis d' Administració

Els Corresponsals, Propagadors y Suscriptors que no estiguin al corrent de llurs pagaments, queden advertits de que si al sortir el núm. 114 no s' han posat en regla, deixarán de rebre 'l periódich.

LA TRALLA publicarà 'ls noms dels morosos, com qualsevulga Administració de Contribucions.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

CHOR INFANTIL MOSSÉN CINTO